

УДК 37.014.5:005.6:316.42:[378.016:811.111]

DOI: <https://doi.org/10.33989/2226-4051.2026.33.363810>

Оксана Демидович, м. Київ

<https://orcid.org/0000-0001-7274-1455>

Аліна Карапетян, м. Київ

<https://orcid.org/0000-0001-7614-9838>

Наталія Максимчук, м. Київ

<https://orcid.org/0009-0001-3195-3643>

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

В оглядовій статті проаналізовано концептуальні основи освіти для сталого розвитку як нової парадигми підготовки фахівців нового покоління до ефективної життєдіяльності в умовах невизначеності, соціальної відповідальності, екологічної свідомості та здатності до міжкультурної комунікації. Представлено теоретичні характеристики базових компетентностей, на які доцільно зважати під час розробки навчальних програм, а потім розвивати у студентів у процесі вивчення англійської мови у вищій школі (критичне, системне мислення, емпатія, міжкультурна обізнаність, лідерство, здатність до командної роботи, ведення переговорів, вирішення конфліктів тощо). Представлено досвід імплементації концепції освіти для сталого розвитку на прикладі проєктного навчання у процесі вивчення англійської мови першокурсниками різних факультетів і спеціальностей Національного університету «Києво-Могилянська Академія». Проєкт «Post-War Rebuilding of Ukraine» передбачав моделювання сценарію, де кожен учасник є членом міжнародної команди, що працює над відбудовою України після війни; студенти мали розробити і представити проєкт відбудови та реновації житлового району міста, всього селища чи села, які були частково чи повністю зруйновані. Така колабораційна робота сприяла розвитку навичок командної взаємодії, емпатії, толерантності, активного слухання, аналітичної і дослідницької роботи, креативного і системного мислення, а також метакогніції. Реалістичність, актуальність і глобальність проблеми сприяли високій залученості студентів до роботи. У статті доведено, що впровадження концепції освіти для сталого розвитку у зміст навчальних дисциплін варто розглядати як стратегічний напрям реформування закладів вищої освіти, що готують фахівців до навчання упродовж життя, формують у них здатність адаптуватися до умов невизначеності, брати активну участь у розбудові України з турботою про наступні покоління.

Ключові слова: освіта для сталого розвитку, вища школа, англійська мова, компетентність, системне мислення, емпатія, командна робота.

Постановка проблеми. З кінця ХХ ст. міжнародна спільнота науковців спостерігає історичну еволюцію світової освітньої політики та її ключових концепцій, у тому числі перехід від навчання упродовж життя (Lifelong learning) до освіти для сталого розвитку (Education for Sustainable Development). Перша ідея швидко утвердилася під впливом соціально-економічних змін, швидкої цифровізації, мобільності населення, викликів, пов'язаних із пандемією Covid-19 і війнами в Україні та світі. Освіта вже безапеляційно сприймається не як етап життя, який має завершення, а як безперервний процес навчання і розвитку особистості. Отримавши відповіді на питання «коли і як навчати/-ся?», перед освітянами постало інше питання – «Чого саме навчати?». Початок ХХІ ст. змусив світ звернути увагу на кліматичні зміни, обмеженість природних ресурсів, демографічні тенденції, нестабільність у політиці та економіці, що спонукало до необхідності впровадження в освітній процес нових концепцій, зокрема освіти для сталого розвитку.

Освіта для сталого розвитку розглядається як цілеспрямований освітній процес, метою якого є формування у студентів цінностей, поведінки, компетентностей, які необхідні для розв'язання задач, ухвалення раціональних і відповідальних рішень в умовах політично-економічної невизначеності, розвитку креативного та критичного мислення, емоційного інтелекту для гармонійної взаємодії з людьми й довкіллям задля покращення добробуту усіх поколінь. Ця концепція не суперечить принципам безперервної освіти, а доповнює їх складовою про цінності, соціальну відповідальність, екологічні, безпекові та інші аспекти.

Відповідальність за практичну реалізацію ідей освіти для сталого розвитку можуть взяти на себе заклади освіти. Окрім поширення професійних знань, вища школа покликана формувати у студентів цифрову грамотність, соціальну зрілість і громадянську позицію, системне і прогностичне мислення, екологічну свідомість, навички міжкультурної комунікації, резильєнтність, емпатію та інші уміння для гармонійної життєдіяльності. У цьому контексті перспективною є інтеграція ідей освіти для сталого розвитку в навчальні програми, зокрема в дисципліни з англійської мови,

задля додаткових можливостей для осмислення глобальних викликів сьогодення і формування у молодого покоління відповідних компетентностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Освіта для сталого розвитку розглядається як ключовий інструмент досягнення глобальних цілей. Згідно з положеннями ЮНЕСКО (UNESCO, 2020), освіта відіграє системну та трансформаційну роль у просуванні сімнадцяти цілей сталого розвитку, які охоплюють взаємопов'язані сфери, такі як зменшення бідності, охорона навколишнього середовища, соціальна рівність та глобальні партнерства. У цьому контексті освіта для сталого розвитку розуміється як процес, який сприяє не лише отриманню знань, а й розвитку цінностей та моделей поведінки, необхідних для сталого розвитку суспільств, і таким чином може стати ключовим чинником, що дозволить людям долати складні глобальні виклики.

Інтеграція принципів сталого розвитку у викладанні англійської мови теоретично ґрунтується на перетині теорій освіти для сталого розвитку та вивчення іноземної мови. Перша сприяє розвитку таких гнучких навичок, як критичне, системне мислення, командна робота, розв'язання проблем тощо. Водночас теорія вивчення іноземної мови, зокрема через комунікативний та соціокультурний підходи, підкреслює важливість змістовної взаємодії та контекстуально збагаченого внеску для розвитку мови (Yu et al., 2024; Xerri, 2026). Поєднання цих теоретичних аспектів створює надійну основу для впровадження принципів сталого розвитку у викладанні англійської мови, сприяючи розвитку як лінгвістичних, так і когнітивних компетентностей (Brundiers, Wiek, 2017; Sterling, 2011; Wals, 2013).

Ключовий концептуальний внесок здійснив Крістофер Грем, який переосмислює вивчення мови як форми соціальної дії. Учений стверджує, що англійську мову слід розглядати не як самоціль, а як інструмент для участі в глобальному діалозі щодо важливих соціальних питань. Окрім цього, К. Грем наголошує на трансформаційному характері навчання, припускаючи, що викладання англійської мови як другої мови має перейти від

пасивної передачі знань до виховання активних, критично залучених громадян світу (Херрі, 2026).

Важливим аргументом на користь застосування принципів освіти сталого розвитку в навчальному процесі є те, що включення тем сталого розвитку у викладанні англійської мови забезпечує всіх учасників навчального процесу автентичними та змістовними контекстами для використання мови. Підкреслюється, що теми, пов'язані зі сталим розвитком, такі як зміна клімату та втрата біорізноманіття, підвищують залученість учнів і сприяють розвитку навичок мислення вищого порядку (Yu, et al., 2025).

Емпіричні дослідження додатково демонструють педагогічні переваги інтеграції сталого розвитку у викладанні англійської мови. Так, результати досліджень свідчать про те, що контент, присвячений сталому розвитку, не лише збагачує навчальний досвід, а й сприяє покращенню лінгвістичних результатів. Наприклад, вчені виявили, що включення тем сталого розвитку у навчання читанню покращило як розуміння прочитаного, так і емпатію учнів. Наголошується, що навчальні програми, наповнені екологічним і лінгвістичним контентом і включають тексти та завдання, орієнтовані на сталий розвиток, суттєво покращують володіння мовою та академічну успішність (Usama, & Tarai, 2024). Концепція освіти для сталого розвитку також сприяє розвитку різних видів мовної грамотності. Р. Ремхільд стверджує, що використання документальних фільмів, текстів різних стилів та форматів сприяє як екологічній обізнаності, так і критичному сприйняттю інформації. Такі матеріали дозволяють учням аналізувати дискурс та критично оцінювати інформацію, пов'язану зі сталим розвитком, що, як наслідок, сприяє глибшій взаємодії як з мовою, так і з контентом (Römhild, & Gaudelli, 2022). Також спостерігається розвиток таких гнучких навичок, як критичне, системне мислення, командна робота, розв'язання проблем, автономія та відповідальне ухвалення рішень (Боголюбов, 2011; Хмелевська, 2018; Ніколаєв, 2015; Leal Filho et al., 2016; Lozano et al., 2015).

Аналіз вітчизняних і зарубіжних наукових праць дозволив виявити, що імплементація концепції освіти для сталого розвитку

у процес викладання англійської мови має міцні теоретичні основи та емпіричні докази (Боголюбов, 2011; Хмелевська, 2018; Ніколаєв, 2015; Yu et al., 2024; Rafiee Moghadam et al., 2022; Грищенко, Котлярова, Макогончук, 2025). Але попри зростання інтересу науковців до цієї проблеми, необхідно зауважити, що на національному рівні обмежена увага приділялася конкретним підходам і методам, необхідним викладачам для ефективного впровадження освіти для сталого розвитку на заняттях з англійської мови. Це вказує на необхідність досліджень, зосереджених на розширенні інструментарію таких методів для викладачів.

Таким чином, **метою статті** передбачається розкриття теоретичного й практичного контексту концепції освіти для сталого розвитку з проєкцією на специфіку вивчення англійської мови у вищій школі. Мета конкретизується у завданнях дослідження: розкрити суть принципу освіти сталого розвитку як вдосконаленої версії безперервного навчання; охарактеризувати основні компетентності здобувачів освіти відповідно до концепції освіти для сталого розвитку, окреслити їх з урахуванням специфіки викладання англійської мови; проаналізувати успішні практики проєктного навчання на основі концепції освіти для сталого розвитку у Національному університеті «Києво-Могилянська Академія» (проєкт «Post-War Rebuilding of Ukraine»).

Методи дослідження. У ході дослідження використовувався комплекс теоретичних та емпіричних методів, зумовлених метою вивчення потенціалу освіти для сталого розвитку у навчанні студентів англійської мови. Серед теоретичних методів було застосовано аналіз, синтез, порівняння та узагальнення науково-методичної літератури з проблем освіти для сталого розвитку, комунікативного навчання та формування інтегральних компетентностей. До емпіричних методів належали педагогічне спостереження за навчальною діяльністю студентів у процесі виконання тематичних завдань, аналіз результатів їхньої навчальної активності, а також рефлексія учасників освітнього процесу.

Виклад основного матеріалу. Основною перевагою концепції освіти для сталого розвитку у викладанні англійської мови є те, що підходи та методи, які найчастіше використовуються в освітньому

процесі, розвивають не лише лінгвістичні компетенції, а й цілу низку гнучких навичок, які, згідно звіту Всесвітнього економічного форуму («Four Futures») є найважливішими для успішного функціонування в сучасному суспільстві. Розвиток *критичного мислення* є найочевиднішим і найочікуванішим результатом впровадження в систему викладання англійської мови. Залучення студентів до тем, пов'язаних зі змінами клімату, сталим споживанням, нерівністю в суспільстві, дозволяє їм аналізувати складні, дискусійні питання, оцінювати різні погляди та будувати переконливі аргументи, використовуючи фактичний матеріал. В епоху швидкої цифровізації саме ця навичка стає базовою для розпізнавання дезінформації, фейкових і маніпулятивних наративів.

Друга ключова компетенція, яку допомагає розвивати освіта для сталого розвитку, – *системне мислення*. В процесі навчання студенти починають розуміти взаємозв'язки між навколишнім середовищем, економікою та суспільством, що вчить їх аналізувати складну інформацію та висловлювати свою аргументовану думку щодо абстрактних явищ. Навичка сприяє розумінню причинно-наслідкових зв'язків та вчить прогнозувати ймовірні результати прийнятих управлінських і суспільних рішень, тим самим уникати помилкових дій.

Іншою важливою площиною є розвиток *емпатії та міжкультурної обізнаності*. Опрацювання автентичних тестів і дискусій про виклики, пов'язані з проблемами навколишнього середовища та сталого розвитку, дозволяє студентам зрозуміти різні способи життя, менталітет, цінності та досвід, який переживають представники різних країн світу і культур. Це робить їх свідомими та чутливими до різних поведінкових моделей, цінностей і переконань.

Інтегрування принципів освіти для сталого розвитку у традиційні навчальні програми допомагає також покращити навички взаємодії, зокрема *командної роботи, лідерства та вирішення конфліктів*, оскільки багато завдань, пов'язаних з проблемами сталого розвитку, такі як дебати, проекти тощо, передбачають вміння вести перемовини, домовлятися, відстоювати власну точку зору, оцінювати аргументи та стежити за динамікою

групи. Здобувачі освіти вчаться отримувати позитивні результати, які досягаються завдяки командній взаємодії, розумінню ролей і зон відповідальності кожного учасника, їхніх сильних і слабких сторін, толерантності до кардинально інших поглядів.

Слід зазначити, що використання принципів освіти для сталого розвитку в процесі викладання іноземної мови допомагає вивести комунікативні навички на якісно новий рівень. Так, очікуваним результатом навчання стають не лише демонстрація достатнього лексичного запасу чи знань з граматики, а й уміння будувати та висловлювати думку переконливо, з дотриманням *етичних принципів* з метою досягнення основної цілі комунікації. Студенти вчаться адаптувати свою промову для різних аудиторій і ситуацій, особливо коли йдеться про чутливі аудиторії та складні глобальні проблеми.

Розвиток автономії здобувачів вищої освіти та *рефлексивного мислення* також є позитивним результатом навчання з використанням принципів освіти для сталого розвитку. Студенти охочіше беруть відповідальність за власну навчальну діяльність, швидше осмислюють цінності, спостерігають за моделями поведінки в різних ситуаціях, дивляться на себе як на громадян світу. Це все також відповідає базовим принципам безперервної освіти, коли люди свідомо обирають не зупиняти власний особистісний і професійний розвиток.

Конкретні педагогічні підходи сприяють розвитку навичок і відповідають концепції освіти для сталого розвитку і сучасним методикам викладання іноземних мов. Одним із найпоширеніших є *проблемно-орієнтоване навчання*. Студентам пропонують реальні ситуації і проблеми, які вони досліджують, обговорюють та пропонують рішення, послуговуючись англійською мовою як засобом комунікації. Відповідне навчання ефективно інтегрує мовленнєві навички, критичне мислення та вміння вирішувати комплексні завдання.

Цікавим є підхід до навчання мови на основі завдань, розроблених на основі *аутентичних матеріалів*. Теми, які у фокусі уваги освіти для сталого розвитку, дозволяють розробити цікаві ситуації, такі як розробка екологічних кампаній, аналіз

тематичних досліджень, моделювання вузькоспеціалізованих перемовин тощо. Такі завдання сприяють як мовленнєвій активності, так і когнітивній залученості.

Важливою формою навчання є *проектне навчання*. Дослідження локальних екологічних проблем, генерування ідей для вирішення конкретних задач, аналіз і вибір найоптимальнішого рішення вимагають від студентів цілої низки навичок, а також підвищують почуття залученості та мотивацію через те, що студенти бачать актуальність своєї роботи поза межами аудиторії.

Особливе значення мають *дискусії* та *дебати*. Структуровані дебати з питань сталого розвитку вчать студентів виступати публічно, аргументувати, відповідати контраргументами, виховувати толерантність до різних поглядів, активно слухати, розвивати критичне мислення і громадянську позицію. Використання аутентичних матеріалів (подкастів, документальних фільмів, наукової і популярної літератури) сприяє розвитку навичок роботи з різними типами інформації.

Як результат, різноманіття педагогічних підходів, форм і методів навчання на заняттях з англійської мови у вищій школі, відбір тем і проблем, що піднімаються на заняттях, рекомендовано імплементувати у зміст програм навчальних дисциплін, що сприяє міждисциплінарному, студентоцентрованому, компетентнісному і практико-орієнтованому підходу у навчанні.

Одним із прикладів проектного навчання на основі концепції освіти для сталого розвитку є участь студентів першого курсу Національного університету «Києво-Могилянська Академія» у проекті під назвою «Post-War Rebuilding of Ukraine». До проекту було залучено понад 150 студентів чотирьох факультетів: факультет правничих наук, факультет інформаційних технологій, факультет соціальних наук та соціальних технологій та факультет охорони здоров'я. Учасники утворили групи з 4 студентів, які об'єднали всі вищезгадані спеціальності. Всі групи отримали завдання, зокрема: кожен учасник – член міжнародної команди, яка працює над відбудовою України після війни; студенти мали розробити проект відбудови та реновації житлового району міста, селища чи села, яке було повністю зруйновано або сильно

пошкоджено в ході військових дій під час війни росії проти України. Передбачалося, що проєкт буде реалістичним, ретельно розробленим і пов'язаним із окремою спеціалізацією кожного члена групи.

Перший етап включав погодження району міста / селища / села з обґрунтуванням вибору цієї локації, аналіз того, яких саме руйнувань зазнала ця територія (житлова забудова, інфраструктура, комунальні об'єкти, доступ до громадських послуг).

На другому етапі студенти розробляли детальний план відбудови житлового району (концепція, стиль та дизайн), тип житла (багатоквартирні будинки, житлові масиви, нежитлові приміщення, тощо), процес планування та затвердження (державні органи, правила безпеки, дозволи), використані матеріали та технології, перспективи щодо майбутнього розвитку громади, очікувані терміни та результати.

Усім учасникам було рекомендовано використовувати ідеї та приклади з попередніх уроків, на яких обговорювалися теми про мегаструктури (футуристичне місто в пустелі The Line, аеропорт на штучному острові Kansai International Airport, архітектурний комплекс Marina Bay Sands, тощо), 3D-друк та інші передові технології в будівництві, концепція розумних домівок чи міст тощо.

Для виконання завдання були поставлені вимоги до володіння мовою. Презентований проєкт мав містити: словниковий мінімум на тему про житло, будівництво та міське планування; пасивні структури; чітке використання академічної або формальної мови; наочність (слайди, схеми, карти, макети).

Проєкт було оцінено на основі чіткої організації, рівня деталізації та реалізму, правильного використання граматичних структур, зв'язку зі спеціалізацією, навичок командної роботи та презентації. Упродовж тижня підготовки та, власне, після групових презентацій усі учасники мали представити власні рефлексивні роздуми у письмовій формі щодо досвіду командної роботи та власного внеску у спільний результат групи.

Оскільки міжособистісна динаміка відіграє вирішальну роль, студентам заборонялося працювати самотійно. Викладачі заохочували до групової співпраці. Вони координували робочий

процес під час переходу від першого етапу (визначення локації) до другого етапу (власне проєктування). Упродовж тижня підготовки учасники самостійно домовлялися, іноді вирішували непорозуміння, шукали компроміси, вчилися вести переговори, домовлятися, узгоджували місце та єдину філософію дизайну (наприклад, вибір між 3D-друком і традиційними блоками).

Також учасники проєкту розподіляли ролі між собою відповідно до своїх спеціалізацій. Так, студенти факультету правничих наук зосередились на забезпеченні життєздатності проєкту в національних та міжнародних рамках, провівши аналіз нормативних вимог щодо планування та затвердження, питань права власності на зруйновані оселі та управління дозволами на землекористування, розуміння законності іноземних інвестицій та фондів реконструкції, складання договорів для будівельних фірм та постачальників комунальних послуг. Студенти факультету інформаційних технологій забезпечили розробку інфраструктури «розумного міста» – проєктування житла, інтегрованого з інтернетом (розумні мережі, автоматизоване управління збором сміття, енергоефективні системи тощо), використання цифрових двійників для моделювання житлових зон перед початком будівництва, кібербезпеки (забезпечення захисту новозбудованих громадських служб та комунальних послуг від потенційних цифрових загроз), ГІС-картографування (використання геоінформаційних систем для аналізу рельєфу та схем пошкоджень для першого етапу; вибору місця їх розташування). Студенти факультету соціальних наук та соціальних технологій зосередились на «гуманістичному елементі» відбудови через оцінку потреб громади, дослідивши демографічний склад району для визначення типу житла, через проєктування громадських просторів (парків, громадських центрів), які заохочують соціальну взаємодію та допомагають загоїти травми війни та проаналізувати, як концепція та стиль вплинуть на культурну ідентичність українських міст. Студенти факультету охорони здоров'я зосередились на забезпеченні будівництва житлового району з урахуванням фізичного та психологічного благополуччя. Вони спроектували і представили розділи: «громадські послуги», зокрема розміщення

та доступ до лікарень і аптек; «інклюзивний дизайн», який гарантував би правила безпеки і універсальну доступність для поранених під час війни (стандарти ADA); «екологічна гігієна» про використання нетоксичних матеріалів та технологій, цим самим сприяти гарній якості повітря; «психологічне відновлення» про консультації щодо дизайну, інтегруючого характеру, для зменшення посттравматичного стресового розладу та стресу серед мешканців, які повернуться з війни чи з-за кордону.

Відповідно студенти розвивали навички:

- співпраці, лідерства, командної взаємодії (набули певного досвіду у керуванні проектом, коли мали координувати процес під час першого та другого етапів проєкту);

- автономії (кожен мав свою роль і завдання, які вимагали занурення у теми власної спеціалізації);

- комунікації, емпатії, толерантності, активного слухання, вирішення конфліктів і перемовини (студентам потрібно було узгодити єдину локацію та єдину філософію дизайну, призначити ролі, тобто розподілити завдання ефективно і взяти відповідальність за їх виконання, а також керувати часом, щоб вмістити масштабний проєкт відбудови у п'ятихвилинний виступ);

- аналітичні та дослідницькі навички (контекстний аналіз для дослідження особливостей руйнування в Україні, щоб забезпечити реалістичність проєкту);

- системне, критичне, креативне мислення (студенти будували свою ідеальну версію комфортного за всіма параметрами місця проживання, аналізували моменти, які відгукувалися, робили висновки щодо шляхів покращення; використовували критичне мислення, щоб оцінити, які сучасні розробки дійсно відповідатимуть культурному та економічному контексту обраного українського міста для відбудови та реконструкції).

Фінальним кроком проєкту була метакогніція. Цей крок вимагав від студентів саморефлексії щодо їхньої індивідуальної участі та внеску в успіх команди, що насправді є дуже важливим для професійного зростання.

Висновки. Отже, концепція освіти для сталого розвитку набуває особливого значення у контексті неперервного навчання,

що сприяє врахуванню соціальних, політичних, економічних, екологічних викликів у процесі підготовки фахівців. Самі ці фахівці мають бути відповідальними і компетентними, володіти гнучкими якостями: критичне і системне мислення, емпатія, міжкультурна обізнаність і комунікація, здатність до автономної і командної роботи, ведення переговорів, вирішення конфліктів, аналітичні і дослідницькі уміння, рефлексія. Представлений досвід успішної реалізації концепції освіти для сталого розвитку у проєктній роботі першокурсників під час вивчення англійської мови продемонстрував високу залученість і вмотивованість студентів, важливість міждисциплінарного і практико-орієнтованого підходів. Доведено, що імплементацію концепції освіти для сталого розвитку у зміст дисциплін варто розглядати як стратегічний напрям реформування закладів вищої освіти, що готують фахівців до навчання упродовж життя, формують у них здатність адаптуватися і бути продуктивним в умовах невизначеності, брати активну участь у розбудові України.

Подальші дослідження сприятимуть вдосконаленню змісту і методів навчання, розробленню інновацій для вивчення англійської мови у вищій школі, формуванню у здобувачів освіти компетентностей відповідно до концепції освіти для сталого розвитку.

Список використаної літератури

- Боголюбов, В. М. (2011). Формування змісту освіти в інтересах сталого розвитку суспільства. *Науковий вісник НУБіП України. Серія «Педагогіка, психологія, філософія»*, 159(3), 331-337.
- Грищенко, С. М., Котлярова, Л. О., & Макогончук, Н. В. (2025). Освітня діяльність закладів вищої освіти в контексті сталого розвитку. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 84(1), 302–307. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/84-1-43>.
- Король, С. Я., & Фоміна, О. В. (2025). Освіта для сталого розвитку: перспективи для України. *Облік і фінанси*, 4(110), 111–120. [https://doi.org/10.33146/2518-1181-2025-4\(110\)-111-120](https://doi.org/10.33146/2518-1181-2025-4(110)-111-120).
- Николаєв, К. Д. (2015). Випереджаюча освіта для сталого розвитку як інноваційна форма організації освітнього простору перепідготовки вчителів. *Педагогічні науки*, 126, 116–124. <https://enpuirb.edu.ua/server/api/core/bitstreams/05b98a70-57c2-42c4-b442-2d79711eeff1/content>
- Хмелевська, О. М. (2018). Освіта для сталого розвитку: зміст та інституції. *Демографія та соціальна економіка*, 1(32), 29–42. <https://doi.org/10.15407/dse2018.01.029>
- Brundiers, K., & Wiek, A. (2017). Beyond interpersonal competence: Teaching and learning professional skills in sustainability. *Education Sciences*, 7(1), 39. <https://doi.org/10.3390/educsci7010039>

- Leal Filho, W., Shiel, C., & Paço, A. (2016). Implementing and operationalising integrative approaches to sustainability in higher education: the role of project-oriented learning. *Journal of Cleaner Production*, 133, 126–135. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2016.05.079>
- Lozano, R., Ceulemans, K., Alonso-Almeida, M., Huisingh, D., Lozano, F. J., Waas, T., & Hugé, J. (2015). A review of commitment and implementation of sustainable development in higher education: results from a worldwide survey. *Journal of Cleaner Production*, 108 (Part A), 1–18. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2014.09.048>
- Rafiee Moghadam, N., Haddad Narafshan, M., & Anjomshoa, L. (2022). Education for sustainable development: Effects of sustainability education on English language learners' empathy and reading comprehension. *The Journal of Environmental Education*, 53(5), 280–289. <https://doi.org/10.1080/00958964.2022.2107605>
- Römhild, R., & Gaudelli, W. (2022). Target country, target culture – rethinking cultural learning in language education for sustainable development. *International Journal of English Studies*, 33.3, 15–32. <https://doi.org/10.33675/ANGL/2022/3/5>
- Sterling, S. (2011). Transformative learning and sustainability: Sketching the conceptual ground. *Learning and Teaching in Higher Education*, 5, 17–33. <https://doi.org/10.1017/9781788216920.011>
- UNESCO. *Education for sustainable development: a roadmap*. (2020). <https://doi.org/10.54675/YFRE1448>
- Usama, M., & Tarai, S. (2024). Ecolinguistic approach in English language education: Enhancing English language proficiency and sustainability awareness. *Language in India*, 24(7), 112–129. <https://www.languageinindia.com/july2024/usamaecoenglishteaching1.pdf>
- Wals, A. E. J. (2013). Sustainability in higher education in the context of the UN DESD: a review of learning and institutionalization processes. *Journal of Cleaner Production*, 62, 8–15. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jclepro.2013.06.007>
- Xerri, D., Popovski Golubovikj, A., & Graham, C. (2026). Repositioning English language teaching for a sustainable future. In D. Xerri, A. Popovski Golubovikj, C. Graham (Eds.). *Sustainability in English language teaching* (pp. 1–31). Balkan University Press. https://www.um.edu.mt/library/oar/bitstream/123456789/144792/1/Repositioning_English_language_teaching_for_a_sustainable_future.pdf
- Yu, B., Guo, W. Y., & Fu, H. (2024). Sustainability in English Language Teaching: Strategies for Empowering Students to Achieve the Sustainable Development Goals. *Sustainability*, 16(8), 3325. <https://doi.org/10.3390/su16083325>

Oksana Demydovych, Alina Karapetian, Nataliia Maksymchuk

CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE ENGLISH LANGUAGE TEACHING IN HIGHER EDUCATION

The review article analyzes the conceptual foundations of education for sustainable development as a new paradigm for training a new generation of specialists for effective life in conditions of uncertainty, social responsibility, environmental awareness, and the ability to intercultural communication. Special emphasis is placed on the key competencies that should be integrated into curriculum design and cultivated in students through English language learning at universities, including critical and systems thinking, empathy, intercultural awareness, leadership, teamwork, negotiation, and conflict resolution.

The practical implementation of the concept of education for sustainable development is illustrated through project-based learning in English language instruction for first-year students from various faculties and fields of study at the National University of «Kyiv-Mohyla

Academy». The project “Post-War Rebuilding of Ukraine” simulates a scenario in which each participant acted as a member of an international team engaged in Ukraine’s post-war recovery. Students were tasked with developing and presenting reconstruction projects for a city residential district, town, or village partially or completely destroyed by the war.

Such collaborative work contributed to the development of teamwork skills, empathy, tolerance, active listening, analytical and research work, creative and systems thinking, as well as metacognition. The realism, relevance and global significance of the problem enhanced student engagement in the project work. The findings suggest that the integration of education for sustainable development into university curricula should be seen as a strategic priority in higher education reforms aimed at preparing specialists for lifelong learning, resilience, and active participation in Ukraine’s sustainable development.

Keywords: education for sustainable development, higher education, English language, competence, systems thinking, empathy, teamwork.

References

- Boholiubov, V. M. (2011). Formuvannia zmistu osvity v interesakh staloho rozvytku suspilstva [Shaping the content of education in the interests of sustainable development of society]. *Naukovyi visnyk NUBiP Ukrainy. Seriiia «Pedahohika, psykholohiia, filosofiiia» [Scientific Bulletin of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. Series “Pedagogy, Psychology, Philosophy”]*, 159(3), 331-337 [in Ukrainian].
- Brundiers, K., & Wiek, A. (2017). Beyond interpersonal competence: Teaching and learning professional skills in sustainability. *Education Sciences*, 7(1), 39. <https://doi.org/10.3390/educsci7010039>
- UNESCO. *Education for sustainable development: a roadmap*. (2020). <https://doi.org/10.54675/YFRE1448>
- Hryshchenko, S. M., Kotliarova, L. O., & Makohonchuk, N. V. (2025). Osvitnia diialnist zakladiv vyshchoi osvity v konteksti staloho rozvytku [Educational activities of higher education institutions in the context of sustainable development]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk [Current issues in the humanities]*, 84(1), 302–307. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/84-1-43> [in Ukrainian].
- Khmelevska, O. M. (2018). Osvita dlia staloho rozvytku: zmist ta instytutsii [Education for sustainable development: content and institutions]. *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika [Demography and Social Economy]*, 1(32), 29–42. <https://doi.org/10.15407/dse2018.01.029> [in Ukrainian].
- Korol, S. Ya., & Fomina, O. V. (2025). Osvita dlia staloho rozvytku: perspektyvy dlia Ukrainy [Education for Sustainable Development: Prospects for Ukraine]. *Oblik i finansy [Accounting and Finance]*, 4(110), 111–120. [https://doi.org/10.33146/2518-1181-2025-4\(110\)-111-120](https://doi.org/10.33146/2518-1181-2025-4(110)-111-120).
- Leal Filho, W., Shiel, C., Paço, A. (2016). Implementing and operationalising integrative approaches to sustainability in higher education: the role of project-oriented learning. *Journal of Cleaner Production*, 133, 126–135. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2016.05.079>
- Lozano, R., Ceulemans, K., Alonso-Almeida, M., Huisingh, D., Lozano, F. J., Waas, T., & Hugé, J. (2015). A review of commitment and implementation of sustainable development in higher education: results from a worldwide survey. *Journal of Cleaner Production*, 108 (Part A), 1–18. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2014.09.048>
- Nikolaiev, K. D. (2015). Vyperedzhaiucha osvita dlia staloho rozvytku yak innovatsiina forma orhanizatsii osvitnoho prostoru perezidhotovky vchyteliv [Advanced education for sustainable development as an innovative form of organizing the educational space for teacher retraining.]. *Pedahohichni nauky [Pedagogical Sciences]*, 126, 116–124.

- <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/05b98a70-57c2-42c4-b442-2d79711eeff1/content> [in Ukrainian].
- Rafiee Moghadam, N., Haddad Narafshan, M., & Anjomshoa, L. (2022). Education for sustainable development: Effects of sustainability education on English language learners' empathy and reading comprehension. *The Journal of Environmental Education*, 53(5), 280–289. <https://doi.org/10.1080/00958964.2022.2107605>
- Römhild, R., & Gaudelli, W. (2022). Target country, target culture – rethinking cultural learning in language education for sustainable development. *International Journal of English Studies*, 33.3, 15–32. <https://doi.org/10.33675/ANGL/2022/3/5>
- Sterling, S. (2011). Transformative learning and sustainability: Sketching the conceptual ground. *Learning and Teaching in Higher Education*, 5, 17–33. <https://doi.org/10.1017/9781788216920.011>
- Usama, M., & Tarai, S. (2024). Ecolinguistic approach in English language education: Enhancing English language proficiency and sustainability awareness. *Language in India*, 24(7), 112–129. <https://www.languageinindia.com/july2024/usamaecoenglishteaching1.pdf>.
- Wals, A. E. J. (2013). Sustainability in higher education in the context of the UN DESD: a review of learning and institutionalization processes. *Journal of Cleaner Production*, 62, 8–15. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jclepro.2013.06.007>
- Xerri, D., Popovski Golubovikj, A., & Graham, C. (2026). Repositioning English language teaching for a sustainable future. In D. Xerri, A. Popovski Golubovikj, C. Graham (Eds.). *Sustainability in English language teaching* (pp. 1–31). Balkan University Press. https://www.um.edu.mt/library/oar/bitstream/123456789/144792/1/Repositioning_English_language_teaching_for_a_sustainable_future.pdf
- Yu, B., Guo, W. Y., & Fu, H. (2024). Sustainability in English Language Teaching: Strategies for Empowering Students to Achieve the Sustainable Development Goals. *Sustainability*, 16(8), 3325. <https://doi.org/10.3390/su16083325>

Одержано 03.02.2026 р. Рекомендовано 26.02.2026 р. Оприлюднено 05.06.2026 р.
